

Gedrag van de Zanglijster bij lijstersmidsen

Pierre Mannaert & Emmanuella Van de Velde

Tijdens de winter 1980-81 werden waarnemingen verricht bij lijstersmidsen. Een gedeelte van deze waarnemingen werd reeds gepubliceerd in 'Het Vogeljaar' 1981 : 64-67.

Tot op heden beschikken we reeds over niet minder dan 3637 proolresten (tabel 1), in onze vorige publicatie werden slechts 1755 slakken besproken.

Tevens werden bij de smidsen naast slakkenhuisjes van de *Cepaea nemoralis* ook resten gevonden van *Succinea putris*, deze soort werd vooral gevonden bij smidsen in een vrij vochtige omgeving. Ook *Trichia hispida* blijkt een belangrijke prooi te vormen voor de Zanglijster alhoewel minder talrijk dan *Cepaea nemoralis*.

Resten van *Balea biplicata* zijn waarschijnlijk bij toeval op de smidsen terechtgekomen, niet-tegenstaande sommige breuksporen vertonen.

Naast het onderzoek van de prooidierkeuze hebben wij een proef gedaan betreffende de voorkeur die een Zanglijster heeft voor een bepaalde steen welke als aambeeld wordt benut.

Op het terrein hadden wij reeds vastgesteld dat een Zanglijster een grote voorkeur had voor een puntige steen (LD01).

Dit 'werktuig' hebben we over een bepaalde periode steeds van plaats verwisseld met andere stenen welke minder gebruikt werden. Opvallend was echter dat de Zanglijster de meest gunstige steen er wist uit te pikken. Dit kon gemakkelijk achterhaald worden door

het aantal slakkenhuisjes welke telkens bij de steen werden gevonden. Een andere Zanglijster gebruikte een rond keitje als aambeeld, dit keitje werd verwisseld met de puntige steen, de lijster heeft deze zonder meer als aambeeld overgenomen (foto 1).

Ook een lege fles werd op deze plaats neergelegd, doch bij ultzondering werd deze gebruikt als aambeeld, waarschijnlijk waren de kanten te glad. Of wij hier werkelijk van werktuig kunnen spreken durf ik niet met zekerheid zeggen. Uit waarnemingen in gevangenschap blijken nog andere merkwaardige gedragsvormen naar voren te komen.

Tabel 1: Overzicht telling winter 1980-1981*.

Maand	XI	XII	I	II	III	Tot.
Vijfstrepgige	197	246	143	117	296	999
Driestrepige	14	14	6	5	6	45
Eénstrepgige geel	63	145	32	43	139	422
Eénstrepgige roze	32	93	26	52	53	256
Egaal geel	196	362	96	101	384	1139
Egaal roze	111	281	90	132	160	774
Tweestrepige roze	0	1	0	0	1	2
Totaal	613	1142	393	450	1039	3637

* Kleurpatroon *Cepaea nemoralis*.

De Zanglijster weet telkens de meest gunstige steen er uit te pikken, namelijk de meest puntige (rechts).

Soms dompelt de Zanglijster de huisjesslak onder in water, mogelijk is dit doel tweedelig, in de eerste plaats het reinigen van de prooi omdat slakken vaak slijm afgeven. In drinkbakken werden regelmatig ook regenwormen aangetroffen, welke ook door Zanglijsters werden ondergedompeld ook met het doel de prooi te reinigen.

In de tweede plaats vermoedelijk om de prooi week te maken, dat misschien het breken van het slakkenhuis vergemakkelijkt.

Onderdompelen van voedsel is ook bij andere vogels bekend onder andere bij meeuwen. In drinkbakken bij meeuwen in gevangenschap treffen wij op de bodem een massa voedsel aan. Zo heb ik zelf eens in een drinkbak een dode Watersalamander aangetroffen, die door meeuwen ook was ondergedompeld.

Tevens bestaat er voor de Zanglijster een tweede manier om huisjesslakken te breken. De lijster laat de slakken vanuit een boom of struik op de harde bodem stukvallen: het be-

treft hier wel een waarneming van een Zanglijster in gevangenschap.

Het laten stukvallen van schelpen hebben ook onze meeuwen onder de knie, op de zeedijk laten ze mossels en andere schelpdieren stukvallen om aan de inhoud te kunnen komen.

Hieruit blijkt dat twee totaal verschillende vogelsoorten een zelfde gedrag kunnen ontwikkelen. Ook zoogdieren kunnen dit gedrag ontwikkelen zoals dat van de Zanglijster. De Zeeotter slaat bijvoorbeeld schelpen stuk tegen een steen. Hier kunnen wij werkelijk spreken van het gebruik van gereedschap!

Een andere merkwaardige waarneming deed ik enkele jaren terug toen een Zanglijster een keitje tegen een vensterbank sloeg, onlangs vertelde men mij dat een Zanglijster in gevangenschap regelmatig overal keien tegen aansloeg. Misschien hebben sommige Zanglijsters dit gedrag ontwikkeld door gebrek aan huisjesslakken?

■ Pierre Mannaert & Emmanuella Van de Velde, Varkensmarkt 8, B-9300 Aalst.

Zie ook 'Het Wieltje' 12 (3) : 87-91, juni 1981, waar Rik Devriese ook over lijsters en slakken schrijft.